Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000605

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-03-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бяла Олександра-Христина Андріївна

2. Biala Oleksandra-Khrystyna A.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 221 Стоматологія

Дата захисту: 07-04-2026

Спеціальність за освітою: 221 Стоматологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11805

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.31.31, 76.29.55

Тема дисертації:

1. Обгрунтування профілактики карієсу зубів у дітей із зубощелепними аномаліями та різними рівнями тривожності

2. Substantiation of Dental Caries Prevention in Children with Malocclusion and Different Levels of Anxiety

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності профілактики карієсу зубів у дітей із зубощелепними аномаліями шляхом урахування психоемоційних чинників, зокрема рівня стоматологічної тривожності. Актуальність дослідження зумовлена високою поширеністю карієсу в дитячому віці, значним зростанням частоти зубощелепних аномалій, а також ускладненням гігієнічного догляду за порожниною рота під час ортодонтичного лікування. Наявність ортодонтичних апаратів створює додаткові ретенційні зони для зубного нальоту, що істотно підвищує карієсогенний ризик, особливо у дітей із підвищеним рівнем тривожності. В останні роки відзначається зростання кількості дітей із високою стоматологічною тривожністю, що негативно впливає на формування гігієнічних навичок, мотивацію до профілактики та прихильність до рекомендацій лікаря. Більшість наукових досліджень присвячені окремо вивченню карієсу

або зубощелепних аномалій, однак наявні поодинокі роботи, у яких оцінюється поєднаний вплив ортодонтичної патології та психоемоційного стану дитини на розвиток карієсу зубів. Для досягнення поставленої мети було обстежено дітей із зубощелепними аномаліями різних вікових груп. Оцінювали інтенсивність та поширеність карієсу зубів, гігієнічний стан порожнини рота, а також рівень стоматологічної тривожності з використанням стандартизованих психодіагностичних шкал. Залежно від показників тривожності діти були розподілені на групи з низьким, помірним та високим рівнем тривожності. Проведено аналіз взаємозв'язку між рівнем тривожності, наявністю зубощелепних аномалій, показниками гігієни та інтенсивністю карієсу. Встановлено, що у дітей із зубощелепними аномаліями та високим рівнем тривожності показники інтенсивності карієсу та гігієнічні індекси є статистично достовірно гіршими порівняно з дітьми з низьким рівнем тривожності. Виявлено, що підвищена тривожність асоціюється зі зниженням мотивації до регулярного чищення зубів, недостатнім використанням засобів індивідуальної гігієни та нерегулярним відвідуванням стоматолога. Під час ортодонтичного лікування ці негативні чинники посилюються, що створює умови для швидкого прогресування карієсу. На підставі отриманих результатів науково обґрунтовано та розроблено диференційовані профілактичні комплекси карієсу зубів для дітей із зубощелепними аномаліями з урахуванням рівня тривожності. Запропоновані комплекси включають індивідуалізовані гігієнічні програми, використання ремінералізуючих та фторовмісних засобів, а також елементи психологічної адаптації дитини до стоматологічного лікування. Впровадження розроблених профілактичних заходів дозволило покращити гігієнічний стан порожнини рота, знизити приріст карієсу та підвищити прихильність дітей до профілактичних рекомендацій. Отримані результати свідчать, що рівень стоматологічної тривожності є вагомим модифікуючим чинником ризику розвитку карієсу зубів у дітей із зубощелепними аномаліями та має обов'язково враховуватися при плануванні профілактичних програм. Запропонований підхід сприяє підвищенню якості профілактики карієсу та оптимізації стоматологічної допомоги дитячому населенню.

2. The dissertation is devoted to improving the effectiveness of dental caries prevention in children with dentoalveolar anomalies by taking into account psycho-emotional factors, particularly the level of dental anxiety. The relevance of the study is обусловлена the high prevalence of dental caries in childhood, a significant increase in the frequency of dentoalveolar anomalies, and the complexity of maintaining adequate oral hygiene during orthodontic treatment. The presence of orthodontic appliances creates additional plaque-retentive areas, which significantly increases caries risk, especially in children with elevated levels of anxiety. In recent years, an increase in the number of children with high levels of dental anxiety has been observed, which negatively affects the development of oral hygiene skills, motivation for preventive care, and adherence to the dentist's recommendations. Most scientific studies focus separately on dental caries or dentoalveolar anomalies; however, there are only limited investigations assessing the combined impact of orthodontic pathology and a child's psycho-emotional state on the development of dental caries. To achieve the study objectives, children with dentoalveolar anomalies from different age groups were examined. The intensity and prevalence of dental caries, oral hygiene status, and the level of dental anxiety were assessed using standardized psychodiagnostic scales. Based on anxiety scores, the children were divided into groups with low, moderate, and high levels of anxiety. The relationship between anxiety level, the presence of dentoalveolar anomalies, oral hygiene indicators, and caries intensity was analyzed. It was established that children with dentoalveolar anomalies and high levels of anxiety demonstrated statistically significantly worse caries intensity and oral hygiene indices compared with children with low anxiety levels. Increased anxiety was found to be associated with reduced motivation for regular tooth brushing, insufficient use of individual oral hygiene products, and irregular dental visits. During orthodontic treatment, these negative factors were exacerbated, creating conditions for the rapid progression of dental caries. Based on the obtained results, differentiated caries prevention programs for children with dentoalveolar anomalies were scientifically substantiated and developed, taking into account the level of dental anxiety. The proposed programs include individualized oral hygiene regimens, the use of remineralizing and fluoride-containing agents, as well as elements of psychological adaptation of the child to dental treatment. Implementation of the developed preventive measures resulted in improved oral hygiene status, reduced caries increment, and increased adherence to

preventive recommendations. The obtained results indicate that the level of dental anxiety is a significant modifying risk factor for the development of dental caries in children with dentoalveolar anomalies and should be mandatorily considered when planning preventive programs. The proposed approach contributes to improving the quality of caries prevention and optimizing dental care for the pediatric population.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Importance of attitudes and compliance of children with malocclusion during treatment with removable orthodontic appliances / Chykhray N.L., Biala O.-K.A., Lysak M.O.//Modern Science 4/2022
- Поширеність і структура зубощелепних аномалій у дітей / Бяла О-Х.А. // Український стоматологічний альманах. 2024. № 1. С 70-78.
- Ураженість карієсом тимчасових зубів у дітей із зубощелепними аномаліями / Чухрай Н.Л., Бяла О-Х.А. // Вісник проблем біології та медицини. 2025. №2. С. 577-584. DOI 10.29254/2077-4214-2025-2-177-577-584
- Оцінка шкільної тривожності у дітей із зубощелепними аномаліями / Чухрай Н.Л., Бяла О-Х.А. // Via Stomatologiae. 2025 Том 2. №1. 70-75. DOI https://doi.org/10.32782/3041-1394.2025-1.7
- Поширеність карієсу постійних зубів у дітей 6-12 років із зубощелепними аномаліями / Чухрай Н.Л., Бяла О-Х.А. //Науково-практичний журнал інновації в стоматології 2025. №2. С. 129-135. DOI https://doi.org/10.35220/2523-420X/2025.2.21

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чухрай Наталія Львівна

2. Natalya L. Chukhray

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9585-2326

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лихота Костянтин Миколайович
2. Kostiantyn M. Lykhota

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0912-6470

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каськова Людмила Федорівна
2. Liudmyla Kaskova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0855-2865

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боднарук Наталія Іванівна

2. Nataliia I. Bodnaruk

Кваліфікація: к. мед. н., доцент, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5222-7915

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипів Наталія Володимирівна

2. Nataliia V. Pylypiv

Кваліфікація: к. мед. н., доцент, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7791-2153

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Мартовлос Олеся Іванівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Мартовлос Олеся Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Бяла Олександра-Христина Андріївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна